

Registered.

26.21

Sikeresen old. 28. 1907

مكتبة
مطبعة
مطبعة

Nagyságos

Dr. Goldziher Ignácznak,
m. k. egyetemi tanárnak,
stb., stb.,

Holló-utca 4,
Budapest, VII,
Hungary,
via Brindisi

M. A. Stein,
P. O. Gilgit.

Orsain
do Polakian
Agant Bilgit
India.

20. 21

Wang-fu-hsia, Kansu, Kina : 1907. június 30.

50766

Mélyen tisztelt tanár Úr!

Régi kívánságom hogy visszahívjam magam
mat jóakaró emlékezetébe és hálás köszönetet
mondjak ama fölötté kedves és megörvendeztető
leveleért, melylyel annak idején Exerim Kontóru út-
leirásom megküldésére felelni szíveskedett. Beltem
melyében érintettek akkor buzdító, hosszú évek
során táplált baráti rokonszenvvel tett sorai, is
gyakran gondoltam vissza azóta a bennük fel-
törtélt kedves emlékekre. Nem bocsáthatom meg
magammak, hogy annyira késtem levéllel. De azt
mégis remélem, hogy ezért nem vonja kétségbe
régí jóakaróm iránti mely háláérzelemet. Sokat ir-
hatnék ama minden erőmet megfeszítő munkatétel-
ről, melylyel meg kellett küzdenem, mielőtt a mult
éveben végre elindulhattam új kutató utamra.
Kemény próbára tett amaz idő, melyet nehéz hivatalos
teendőktől, előbbi utazásom eredményeinek végleges fel-
dolgozása és a mostani expeditióm előkészületi
kötél fel kellett osztanom. Az utolsó tízennégy
hónap alatt folytatott utazásom minden fáradságmai
szabadatlan munkálkodás mellett, melyet ásatásaim
segített feladataim megkivántak, alig jut idom
a legsürgösebb levelezésre.

A mióta mult évi szeptemberben elindultam Kho-
santól, körülbelül 4000 kilométer hosszú útvonalon

folytatásaim. A Taklamakin Keleti szélén,
a Lop-nor sivatagjában, hol a tél leghidegebb részét
föltölttem, egészen idáig Kína északi nyugati határ
vidékéig, mindenütt gazdag eredmény jutalmazta
fáradozásomat. Oly sok helyen folyt a munka, hogy,
hiába próbálnám meg, e levél keretében bármilyen
részletezést. A R. Geographical Society-nek kiadott
jelentéseimben, melyek kivonatyszerűleg a "Times"-ben
is megjelentek, legrovidebben beszámoltam a fölt-
leletek és földrajzi sízleletekről. Hsüan-tsang úján
jutottam az Oans völgyéből egészen a kínai "nagy
fal" nyugati kapujáig, - és talán régi védőszeltem
is segített annyi ^{reg.} kézirattal és okmány felfedezéséhez,
szanszkrit, közép-ázsiai Prahmi, Bharosthi, tibeti,
kínai, költörök, Uighur, aramaeus nyelvben írástani.
Eddigeli szentek láda felt meg, e kézirati leletek
kel. A kínai, fa lemezen vagy helyemen írt, okmányok
kel, melyekből vagy kétezer darabot ástam fel
a Tun-huang (vagy Shachou)-tól nyugatra a sivatagon
át épült hahai fal mentén, szerencsésen eljutot-
unk a Krisztus-előtti második század végéig. De
az indiai és aramaeus írású leletek is visszanyúlhat
a keresztény era kezdeti századaiba.

Nagy meglepetéssel meríték abból, hogy az
utolsó hónapok munkája Tun-huang vidékén éppen
oly területen folyt, melynek első rendszeres vizsgálata
magyar expedíció érdeme volt. Lőgy, milyen hűzrelh
barátom irányította előzőr figyelmemet a Sa-choui
"Ezer Buddha" grotto-templomára, és tudom, örülni

fogó annak, hogy átkutatásuk sok és becses lelet-
tél gyarapította gyűjteményemet. Remélem, el-
mesélhetem annak idején ~~reményesen~~ ottani el-
ményeimet. Bizony ott is Hsuan-Hang védnöksége
segtségére lehetett! — Tudom, hogy több belkin-
től közkisztatott vállalkozás volt nem-Szino-
logus lettemre kiterjesztleni kutató-utamat
Kisztán kínai földre. De Turkesztánban elég al-
kalmam volt az oda átplantált régi kínai ent-
tura anyagi maradványaival némileg megismerkedni,
és fölötte burzso és értelmies dolgozó-körökre lettem
szert a Kaszgarból hozott tudós kínai "Litkairom-
tan". Bizony, nagyon kezdetleges saját nyelv-tudá-
som, de azért mégis vele dolmaés nélkül munkái-
kodhatok.

Elég kemény próbára lettek mindnyájunkat
a téli és tavaszi campagne fáradalmai. Össze-
soultoa a Lop-nor és Kum-tagh sivatagjával a
téli Taklama^{ny} ^{nyá, laborjai} ~~kan~~ majd nem kies dolagnak látzók.
Fölötte zordok a "climatikus viszonyok, és a napon-
ként dühöngő észak-keleti szél mellett nagyon is ciez-
ketővé vált a -30° Celsiusna lezázó hideg. A sok
munkásom, stb., számára ~~szükséget~~ víz, páraz, jég, szél,
háza, egy helyen vagy 170 kilométer távolságra, is
nagy gondot okozott. Magam szerencsére egészen
ben alig szenvedtem, de a benyitott indus top-
graphusom, meg műszaki albiztem elég betege-
kedett.

